

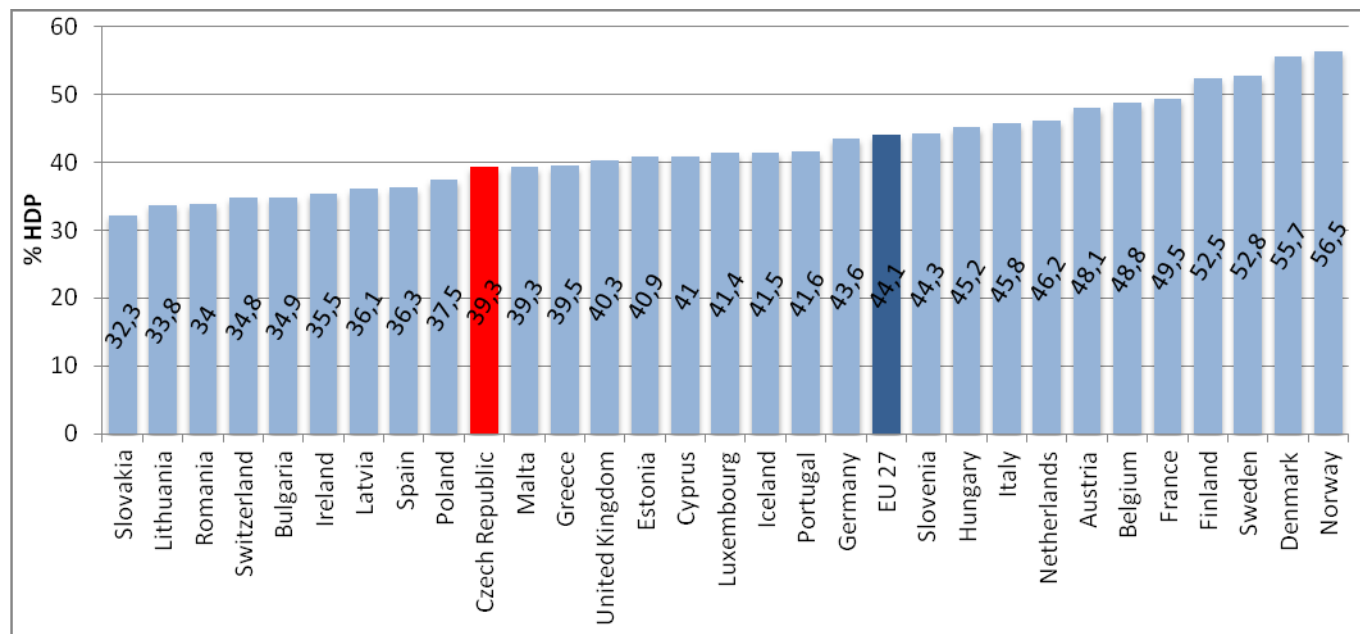
Základy veřejných financí a veřejné správy

osnova cvičení

Cvičení č. 9: Veřejné příjmy, úvod do daňové teorie

A: Veřejné příjmy

1. Veřejné příjmy – mezinárodní komparace 2010 (% HDP)

Zdroj: Eurostat 2011

2. Veřejné příjmy v ČR, členění dle rozpočtové skladby

- Tabulka MF ČR (2010c)
 - o Rozdělení na daňové a nedaňové + jejich vývoj dle tabulky
- Příjmy v ČR – poměrové ukazatele (%HDP, ESA 95)

(v % HDP)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Příjmy sektoru vládních institucí	41,4	41,1	41,8	40,2	40,1	40,5	42,0
daňové příjmy	20,7	20,1	20,6	19,0	18,7	18,6	19,7
daň z příjmu fyzických osob	4,6	4,2	4,3	3,7	3,6	3,6	4,0
daň z příjmu právnických osob	4,5	4,8	5,0	4,2	3,6	3,4	3,5
daň z přidané hodnoty	7,1	6,5	6,4	6,9	7,0	7,1	7,4
spotřební daně	3,7	3,8	4,0	3,4	3,8	3,8	3,9
ostatní daně a poplatky	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	1,0
sociální příspěvky	16,2	16,3	16,3	16,2	15,4	15,8	15,8
tržby	2,7	2,5	2,7	2,8	2,9	3,0	3,2
ostatní	1,9	2,2	2,2	2,2	3,1	3,2	3,3

Zdroj: MF ČR (2011)

- Členění dle rozpočtové skladby:
 - o daňové příjmy – viz dále
 - o nedaňové příjmy – příjmy rozpočtů za služby, které jsou poskytovány veřejnosti, přijaté vratky dotací, pokuty a jiné sankční platby, příjmy z prodeje nekapitálového majetku,

Základy veřejných financí a veřejné správy

osnova cvičení

přijaté splátky návratných finančních výpomocí a ostatní příjmy (např. poplatky za správu rádiového spektra, licence UMTS, příjmy z dobrovolného pojistného SZ, soudní poplatky, ...)

- o kapitálové příjmy – příjmy z prodeje dlouhodobého majetku
- o přijaté dotace – příjmy z rozpočtu EU (strukturální fondy, Fond soudržnosti, komunitární programy, společná zemědělská politika, od 2007 už NE kompenzační platby); příjmy z bankovního účtu, který je nástupcem FNM

- Struktura veřejných příjmů ČR dle rozpočtové skladby (GFS 1986/GFSM 2001)

V mld.Kč	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*	2011*
Daňové příjmy	594,7	963,1	1 060,0	1 098,8	1 224,2	1 276,5	1 156,7	1 245,0	1 261,8
Nedaňové příjmy	64,4	60,5	58,0	72,9	72,7	96,6	85,2	78,7	99,5
Kapitálové příjmy	11,2	11,9	13,2	15,7	13,8	16,6	26,8	15,7	19,3
Přijaté dotace	12,4	25,0	31,6	36,0	48,7	60,5	100,1	115,2	140,4
CELKEM	682,7	1 060,5	1 162,8	1 223,4	1 359,4	1 450,2	1 368,8	1 454,6	1 521,0
V % HDP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*	2011*
Daňové příjmy	35,0	34,6	35,5	34,2	34,7	34,4	31,8	33,8	33,0
Nedaňové příjmy	2,5	2,2	1,9	2,3	2,1	2,6	2,3	2,1	2,6
Kapitálové příjmy	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,7	0,4	0,5
Přijaté dotace	0,5	0,9	1,1	1,1	1,4	1,6	2,8	3,1	3,7
CELKEM	38,4	38,1	38,9	38,1	38,6	39,0	37,6	39,4	39,8

Pozn: rok 2010 – předběžná data, rok 2011 – rozpočet

Zdroj: MF ČR (2010b) a MF ČR (2010c)

3. Příjmy jednotlivých složek veřejných rozpočtů v roce 2012 v mld. Kč

- Tabulka MF ČR (Návrh státního rozpočtu na rok 2012)

4. Daňová kvóta a den daňové svobody

- Daňová kvóta úzká (jednoduchá) x široká (složená) v ČR

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Složená daňová kvóta (daně a pojistné/HDP)	33,4	34,1	33,9	34,0	34,8	35,8	37,3	36,8	36,4	36,9	35,2	34,2	34,4	35,2
Jednoduchá daňová kvóta (daně/HDP)	19,3	20,0	19,7	19,8	19,9	20,7	21,2	20,6	20,1	20,6	19,0	18,8	18,6	19,0

Zdroj: MF ČR (2010a).

- Den daňové svobody = 15. 6. 2011 v ČR (Liberální institut, 2011)

B: Úvod do daňové teorie

1. Definice daně

- **povinná, neúčelová a zákonem předem sazbou stanovená částka**, kterou se více méně **pravidelně** odčerpává na **nenávratném** principu část nominálního důchodu ekonomického subjektu, **ve prospěch** veřejného peněžního fondu **bez poskytnutí ekvivalentního protiplnění**. (Radvan, str. 23)

Základy veřejných financí a veřejné správy

osnova cvičení

- daň x poplatek (správní, soudní, místní poplatky – daně, jiné)
- SZP

2. Teoretické třídění daní

- Podle dopadu daně: přímé x nepřímé
- Podle objektu (předmětu): důchodové x majetkové x transferové x subjektové (daň z hlavy) x spotřební (kus, litr, m²)
- Podle použité sazby: pevná sazba x procentní sazby
 - o Procentní sazba: lineární (proporcionální) x **progresivní** x regresivní
- Progrese:
 - o Progrese sazby - typicky DPFO
 - o Progrese dopadu – podíl zaplacené daně na příjmu poplatníka
- Příklady:
 - o Dvěma poplatníkům, jejichž příjmy činí 100 a 200 a daňová sazba je 20%, je v následujícím roce zavedena sleva na dani 10 jednotek, ale sazba se zvýší na 27%. K jaké změně dojde u poplatníků a u státu jako výběrčího daně.
 - o Poplatníci z předchozího příkladu kupují chleba a pivo (80,20 x 100, 80). Jaký dopad na poplatníky bude mít daň, která je obsažená v ceně a jak se to změní, pokud je daň 10% a 25%.

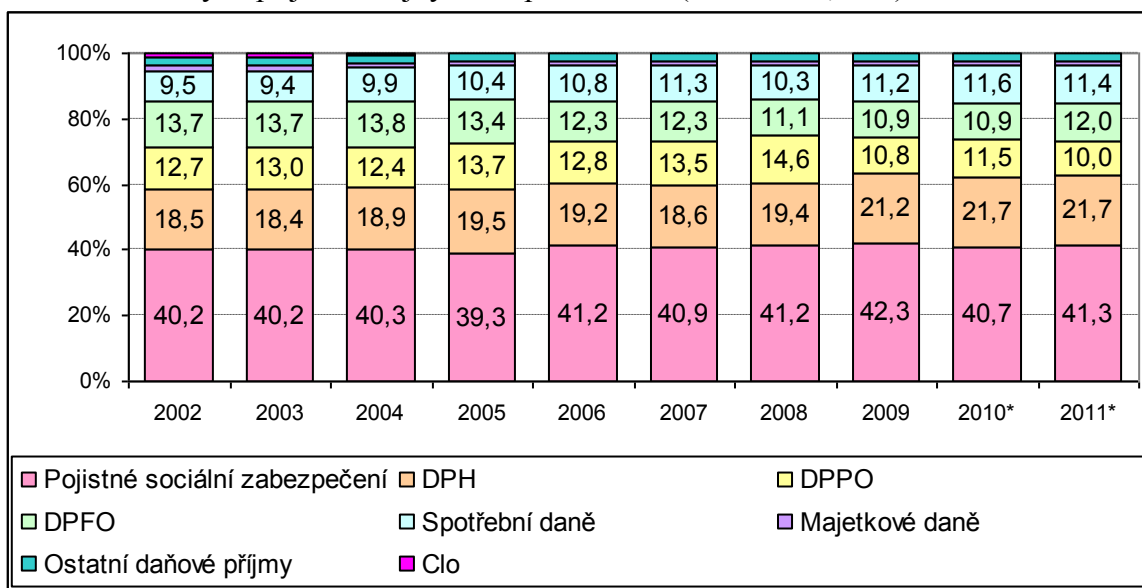
3. Daňový systém v ČR

- DPFO
 - o Proporcionální 15% (dříve progresivní), daňový základ tzv. superhrubá mzda, úlevy (poplatník, dítě, úroky z hypotéky)
- DPPO
 - o 19% z daňového základu, snaha o harmonizaci mezi zeměmi EU
 - o Dvojitě zdanění dividend
- Majetkové daně
 - o Daň z nemovitostí, silniční daň, daň z převodu nemovitostí, daň dědická, daň darovací
 - o Vyměřované na základě majetku (daně in rem) – výměra, peněžní hodnota
 - o Přímé daně
- DPH
 - o Nepřímá, výnosově nejsilnější daň
 - o Dvě sazby (Jaké opatření by bylo vhodné přijmout, pokud by došlo k zavedené jednosazbové DPH?)
 - o Harmonizace EU
- Spotřební daně
 - o Minerální oleje, pivo, víno, líh a lihoviny, tabák, ekologické daně (2008) – zemní plyn, elektřina, pevné paliva
 - o Harmonizace EU
- + SZP
 - o Nejvýnosnější „daně“, existence účelovosti a někdy i ekvivalence
 - o Vybírají ZP a ČSSZ
 - o Platba dělená mezi zaměstnance (4,5% a 6,5%) a zaměstnavatele (9% a 25%) —> proč?
- + clo
 - o Nepřímá „daň“, zanedbatelný výnos, 75% výnosu do rozpočtu EU
- + poplatní (místní daně)

Základy veřejných financí a veřejné správy

osnova cvičení

- Struktura daňových příjmů veřejných rozpočtů v ČR (2002-2011, v %)

Zdroj: MF ČR (2010b) a MF ČR (2010c)

- Jaké požadavky by měli splňovat ideální daně?
 - o Jaký by měl být jejich výnos?
 - o Jsou dnešní daně spravedlivé?
 - o Jaké by měly být náklady na jejich výběr (náklady veřejného, soukromého sektoru, DWL – nadměrné daňové břemeno)
 - o Ovlivňují daně chování jedinců?

4. Změny daňového systému od 2007 (se zaměřením na DPFO a SZP)

- velmi stručně popište hlavní body úprav daňového systému od 2007 se zaměřením na uvedené daně
- podrobněji analyzujte změny u DPFO a SZP, včetně nalezení faktorů, které stojí za popsányi změnami
- identifikujte zájmové skupiny, kterých se daňová reforma dotkla, a prezentujte, jak na ně reforma dopadla
- diskutujte hlavní názory na úpravy daní, které v ČR platí od roku 2008; v závěru připojte vlastní názor a shrňte výsledek diskuse

5. Změny daňového systému od 2007 (se zaměřením na DPH a SD)

- velmi stručně popište hlavní body úprav daňového systému od 2007 se zaměřením na uvedené daně
- podrobněji analyzujte změny u DPH a SD, včetně nalezení faktorů, které stojí za popsányi změnami
- identifikujte zájmové skupiny, kterých se daňová reforma dotkla, a prezentujte, jak na ně reforma dopadla
- diskutujte potenciální dopady připravované změny u DPH v souvislosti s důchodovou reformou

Základy veřejných financí a veřejné správy

osnova cvičení

6. DÚ na dostudování

- Lafferova křivka; Taxman (Beatles); daň na 1 l 100% alkoholu; koeficient u daně z nemovitostí v Praze; sazby daně na vyplacené dividendy, v čem je podstata Švarc systému

C: Doporučená literatura a zdroje (pozor, pro lenost není dodržena citační norma)

- Eurostat (2011). Total general government revenue (% of GDP) [online]. Dostupné z <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00021&plugin=1>>
- MF ČR (2010a). Fiskální výhled (květen 2011) [online]. Dostupné z <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ek_fiskalni_vyhledy.html>
- MF ČR (2010b). Zpráva k návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2011 [online]. Dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=63993>>
- Liberální institut (2011). Den daňové svobody 2011 [online]. Dostupné z <<http://www.libinst.cz/komentare.php?id=591>>
- PEKOVÁ, J. *Veřejné finance – úvod do problematiky*. 4. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: ASPI, 2008. 508 s. ISBN 978-80-7357-358-4 (kapitola 6: Veřejné příjmy str. 294 – 344)
- HAMERNÍKOVÁ, B.; MAAYTOVÁ, A. a kol. *Veřejné finance*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2007. 364 s. ISBN 978-80-73577-301-0 (kapitola 5: Veřejné příjmy - charakteristika, druhy a členění str. 118 – 135)